

Strategisk næringsplan for Re- og Tønsberg kommune

Øystein Hjørnevik - nærings sjef i Tønsberg kommune – Tønsberg, 2017-10-06

Prosessen

- Før sommerferien – Næringsforeningene sender ut spørreundersøkelse til sine medlemmer
- 18. august – Frist for innspill fra næringsforeningene
- 5. august – 30. september, dialog med en rekke store og små bedrifter, samt foreninger i regionen. Inkludert presentasjon på TNF's frokostmøte
- Medio oktober – workshop med næringspolitikere i Re og Tønsberg
- Okt/nov – planen behandles i de ulike politiske utvalgene i begge kommunene før den sendes ut på høring
- Nov/des/jan - høring
- Jan/feb – Planen vedtas i Tønsberg Bystyre og Re kommunestyre

Næringslivets foreningen legger opp til egne medvirkningsmøter med sine medlemmer.

Kommunene legger opp til egne politiske møter om temaet.

Kommunene legger opp til tverrfaglig administrativt planforum om planen.

I planperioden blir TNBs arbeidsutvalg utvidet med representanter fra Re næringsforening, Re kommunes administrasjon og politikere fra begge kommuner i tillegg til dagens representanter fra Tønsberg næringsforening, Tønsberg sentrum, Pulserende Kystperle AS og Tønsberg kommune.

TNB! utvides i høringsmøtet med representanter fra Re næringsforening og Re kommune samt andre relevante høringsinstanser.

PS! Som dere vil lese i planen er Tønsberg Nærings og Byforum under evaluering. Partene vil bli ivaretatt i en videreutvikling av dette forumet eller i en ny form

Innholdsfortegnelse:

Handlingsdel

Innledning og bakgrunn	s 4
Avgrensning av planen	s 4
Nåsituasjonen	s 5
Utfordringer og muligheter	s 6
Mål, strategi og handlingsplan	s 8
• Bedrift – mål, strategi og handlingsplan	s 8
• Bo – mål, strategi og handlingsplan	s 13
• Besøke – mål, strategi og handlingsplan	s 15
• Omdømme – mål, strategi og handlingsplan	s 17
• NHO's kommunekåring, målsetting	s 19

Vedlegg til næringsplanen:

Vedlegg 1 – Utvikling antall innbyggere og arbeidsplasser i Nye Tønsb.	s 21
Vedlegg 2 – Næringsutvikling bransjevis i Nye Tønsberg	s 23
Vedlegg 3 – Arbeidsplassutvikling i Re og Tønsberg	s 25
Vedlegg 4 – Nærings- og bostedsattraktivitet i Re og Tønsberg	s 26
Vedlegg 5 – Lokaliseringskvotientene for næringene i Re og Tønsberg	s 28
Vedlegg 6 – NHOs kommunekåring i 2016	s 29
Vedlegg 7 – Tilbakemeldinger fra næringslivet Re/Tønsberg i 2017	s 32
Vedlegg 8 – Noen viktige utviklingstrekk i Re og Tønsberg	s 33
Vedlegg 9 – Politisk plattform for næringsutvikling i Re og Tønsberg	s 37

Innledning og bakgrunn

Det helt unike med den strategiske næringsplanen er at dokumentet gjelder både for Re og Tønsberg kommune. Dette gir noen spennende muligheter, men vil også på noen områder føre til noen utfordringer siden sammenslåingen fortsatt er på planleggingsstadiet. God dialog i forankringsprosessen med sentrale personer i begge kommunene og respekt for ulikhetene vil være avgjørende for at vi skal komme i mål med en god og handlingsrettet næringsplan(*ref: vedlegg 3,8*).

Et annet viktig poeng er de ambisiøse målsettingene som ligger i planen. Det er tatt tak i de mest sentrale faktorene for et områdes utvikling og næringsattraktivitet - arbeidsplasser, bosetting og besøksattraktivitet. I tillegg har begrepet omdømme fått betydelig plass. Dette fordi Tønsberg kommune nok har hatt og har en utfordring her, samtidig blir det svært viktig å ha fokus på omdømmet vårt gjennom den krevende prosessen med å slå sammen Re og Tønsberg.

Vi har en ambisjon om å utvikle regionen til å bli blant de beste på Østlandet etter overnevnte kriterier, dvs blant de beste i Norge. En forutsetning for at vi skal lykkes med dette er at alle sentrale parter deler disse ambisjonene og arbeider målrettet med de planene vi blir enige om. Tett dialog, forankring, eierskap og etter hvert arbeidsfordeling blir helt sentralt for at dette blir mål som kan realiseres og ikke bare en litt spennende plan. Dette gjelder blant politikere, i de ulike planavdelingene og øvrige relevante administrative enheter. Og ikke minst i eksterne foreninger i begge kommunene. Vi har også hatt en ekstra runde med sentrale næringslivsledere i løpet av høsten 2017.

Hvordan skal planen leses? Målsettingene for hovedparameterne arbeidsplasser (bedrift), bosetting og besøk, samt omdømme, står beskrevet innledningsvis til hvert av hovedområdene. Deretter fulgt opp av strategiske utfordring og en handlingsplan. Noen av disse vil utfordre bl.a. dagens planer og rammeverk og må diskuteres spesielt. Det er også viktig at den som leser planen opplever at mål, strategi og plan henger sammen.

Siste halvdel av den strategisk næringsplan skal betraktes som vedlegg til hovedplanen og er en faktadel basert bl.a. på interne undersøkelser, NHOs kommunebenchmark og Telemarksforskning. Denne delen er tatt med for å underbygge den faktiske planen.

Avgrensning av planen

Næringsplanen har sitt fundament i kommunenes kommuneplaner og vil ikke ta for seg endringer i arealdisponeringer eller andre forhold som går på tvers av kommuneplanen, men være konsentrert om hvordan kommuneplanens målsetninger og strategier skal iverksettes(*ref: vedlegg 9*).

Nåsituasjonen

Tønsberg og Re har til sammen hatt lavere arbeidsplassvekst enn gjennomsnittet i Norge siden 2000. Arbeidsplassveksten har vært høyere i offentlig sektor, men svakere i privat sektor. I næringslivet har arbeidsplassveksten vært 8,7 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet. Noe av årsaken til den lave veksten i næringslivet har vært at en stor andel av arbeidsplassene i næringslivet har vært i bransjer som har hatt nedgang, som industrinæringene. Når vi analyserer veksten i næringslivet på bakgrunn av strukturelle faktorer som bransjesammensetning og befolkningsvekst, viser det seg at næringslivet i den sammenslåtte kommunen har hatt en svakere utvikling enn forventet siden 2000. Det indikerer at Tønsberg/Re har vært lite attraktiv for næringsliv når vi ser hele perioden fra 2000 til 2016 under ett. Ser vi på næringsutviklingen over tid, viser det seg at næringsattraktiviteten var lav fram til 2012. Etter 2012 har næringsattraktiviteten blitt bedre. De strukturelle betingelsene for å få relativ vekst har også blitt mer gunstige etter oljekrisen. Dermed har Tønsberg/Re oppnådd høyere arbeidsplassvekst i næringslivet enn landsgjennomsnittet de fire siste årene(*ref: vedlegg 1,3*).

Næringsattraktiviteten varierer mellom de ulike næringstypene. Tønsberg/Re har en spesielt svak utvikling i de regionale næringene og i besøksnæringene. I basisnæringene har utviklingen også vært litt dårligere enn forventet. Tønsberg/Re har derimot hatt sterkere vekst i statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet(*ref: vedlegg 2,5*)

Næringsutviklingen er også målt ved andre indikatorer, som verdiskaping, produktivitet, nyetableringer, lønnsomhet og utdanningsnivå. Næringslivet i Tønsberg/Re har hatt en svakere vekst i verdiskapingen enn næringslivet ellers i landet. Samtidig har produktiviteten, det vil si verdiskaping per ansatt, også økt litt mindre enn ellers i landet. Lønnsomheten i næringslivet har vært omtrent som gjennomsnittet. Det er imidlertid høyere etableringsfrekvens enn middels av norske kommuner i 2015, samtidig som det har blitt lagt ned forholdsvis få foretak. Næringslivet i Tønsberg/Re skårer dermed ganske godt når det gjelder nyetablering. Tønsberg/Re har i tillegg forholdsvis mange arbeidsplasser i næringslivet i forhold til innbyggertallet. Utdanningsnivået blant de ansatte i næringslivet er høyere enn i de fleste andre kommuner i landet

Tønsberg/Re har hatt en mye sterkere befolkningsvekst enn resten av landet, selv om både fødselsbalansen og innvandringen har vært litt lavere enn ellers i landet i mange år. Det kommer av at Tønsberg/Re har hatt stor netto innflytting fra andre deler av landet. Tønsberg/Re har dermed hatt en høy innflytting selv om arbeidsplassveksten har vært lavere enn gjennomsnittet. Det strukturelle betingelsene for å få innflytting til Tønsberg/Re er svært positive, spesielt fordi Tønsberg/Re er godt integrert i et stort arbeidsmarked utenfor kommunegrensene. Men selv etter at vi har tatt hensyn til dette, har nettoinnflyttingen til Tønsberg/Re vært høyere enn forventet. Det viser at Tønsberg/Re er en svært attraktiv kommune som bosted. Bostedsattraktiviteten til Tønsberg/Re var spesielt høy mellom 2000 og 2011. De siste årene har nettoflyttingen vært noe lavere enn forventet.

Tønsberg/Re hadde høy bostedsattraktivitet, men lav næringsattraktivitet fra 2000 til 2011. Etter 2012 har dette snudd. Nå har Tønsberg/Re fått positiv næringsattraktivitet men negativ bostedsattraktivitet. Attraktiviteten for befolkning og næringsliv vil ha stor betydning for framtidig vekst. Det er laget scenarier for vekst i arbeidsplasser og befolkning for ulike nivåer av attraktivitet. Scenariene viser at det er et potensial for en vekst på 12 000 arbeidsplasser

og 14 000 innbyggere i Tønsberg/Re fram til 2030. For å oppnå denne veksten må Tønsberg/Re lykkes med å oppnå både høy bostedsattraktivitet og høy næringsattraktivitet(*ref: vedlegg 4*)

Utfordringer og muligheter

Før det pekes på noen åpenbare utfordringer for kommunene Re og Tønsberg er det en hovedutfordring som gjelder for Nye Tønsberg og for så vidt for de fleste andre omkringliggende kommuner. Globaliseringen, digitalisering og etter hvert mer hverdagslig bruk av roboter vil utfordre antall arbeidsplasser og sysselsettingen vår på en måte vi ikke har sett før. I økende grad vil vi oppleve at de bedriftene som er best til å ta i bruk ny teknologi på en lønnsom måte vil vokse på bekostning av andre. Direkte kontakt med de fremste internasjonale forsknings og fagmiljøene vil være avgjørende. Re og Tønsberg er geografisk svært nær regionale høyskoler. Universitetene på Ås og i Oslo befinner seg også innenfor tollerbar avstand for dagpendling.

Mye av næringsvirksomheten i Re og Tønsberg er knyttet til landbruk og foredling av råstoff fra landbruket. Disse næringene er enn så lenge skjermet for global konkurranse. Robotisering og informasjonsteknologi gir imidlertid unike muligheter for økt lønnsomhet.

Essos raffineri på Slagentangen er en viktig og lønnsom arbeidsplass. Fallende behov for raffinerte produkter som følge av bl.a. elektrifiseringen, vil med stor sannsynlighet medføre omstrukturering i rafinerisektoren.

Dette betyr at kampen for å beholde og kampen om nye plasser hardner til, og det er de flinkeste kommunene som har det mest komplette tilbudet som vinner dette løpet. Og med komplett tilbud mener vi god forutsigbarhet og betingelser for næringslivet og at såkalte hygiene faktorer som skole, barnehage, infrastruktur etc. etc. er på plass for innflytter og andre.

Nye Tønsberg har høy bostedsattraktivitet, mens næringsattraktiviteten har vært lav over lengre tid. Her er det dog betydelig forskjell på Re og Tønsberg hvor Re har hatt en positiv utvikling. Selv om utviklingen i Tønsberg har flatet litt ut de siste årene, skyldes det mer utfordringene vi ser rundt petroleumsbransjen i andre landsdeler enn en mye bedre utvikling i Tønsberg. Det er spesielt en negativ utvikling i privat sektor hvor Tønsberg indekserer 89 mot landet for øvrig. Re tilsvarende 114. Offentlig sektor indekserer positivt i begge kommunene(*ref: vedlegg 3,4*).

Det er selvsagt svært viktig å legge forholdene til rette for å beholde offentlige arbeidsplasser i årene som kommer, men vi skal ha spesielt fokus på hvordan vi kan stimulere til vekst i privat sektor.

Et annet sentralt område er utvikling av arbeidsplasser for ufaglært arbeidskraft. Her vil kommunen ta initiativ til utvikling av næringsområder hvor dette kan være relevant.

I den andre enden vil Nye Tønsberg få et økende behov for å tiltrekke seg personer med høy kompetanse/utdanning innenfor en rekke fagretninger. Her er bl.a. utfordringen utpendling av høykompetent arbeidskraft.

Allerede i dag er det konkurranse om denne type arbeidskraft utenfor de aller største byene i Norge. Dette vil tilta og vi skal og må legge til rette for at denne typer personer ønsker å flytte og arbeide i vår region. Her blir det sentralt å få til økt bedriftsetablering som er relevant for denne type arbeidskraft. Re og Tønsberg gir med sin sentrale beliggenhet, moderate leiepriser for bolig og lokaler gode muligheter for oppstartvirksomhet.

Tønsberg vil slite med infrastrukturelle utfordringer i enda noen år. Det blir viktig at vi pleier en så god dialog med næringslivet og utbyggere som mulig til dette kartet er på plass. Mye og målrettet informasjon er virkemiddel nr 1 her. *(ref vedlegg 7)*.

Mål, strategi og handlingsplan

BEDRIFT – BO – BESØKE – OMDØMME

I strategisk næringsplan for nye Tønsberg kommune har vi valgt å fokusere mål, strategi og handlingsplan rundt arbeidsplasser, bosetting og besøk i kommunen. Herav de 3 B'ene Bedrift-Bo-Besøke. Dette viser seg fra flere undersøkelser, som bl.a Telemarksforskning, å være de 3 viktigste parametere for å øke stedets næringsattraktivitet.

I tillegg har vi valgt å ta med omdømme som alltid har stor betydning både innad i kommunen og ikke minst sett utenfra når det gjelder B-B-B.

En strategisk næringsplan skal og må male med litt bred pensel, men det vil være 3 næringsområder som utpeker seg, og vil få ekstra fokus i tiden som kommer. Næringsmiddelindustrien og de produsentene som leverer lokalt, reiseliv samt produkter og tjenester innenfor sikkerhet/trygghet. Felles for disse segmentene er de forutsetningene som ligger til stede i denne regionen og at alle har betydelig vekstpoteniale.

Flere av områdene som er beskrevet under vil alle være med på å løfte en, to eller alle tre B'ene, og vil også påvirke omdømmet på en positiv måte ved god og riktig gjennomføring. Likevel er det valgt å definere hver strategisk retning og handlingspunkt under et av hovedmålene, selv om det kan være innlysende at de hører hjemme under flere.

Avslutningsvis har vi valgt å målsette en utvikling for Re og Tønsberg basert på den årlige kommunekåringen NHO gjennomfører. Denne er basert på 5 sentrale parametere og plasserer kommunene inn i en sentral ramme.

BEDRIFT – flere arbeidsplasser:

Mål

Kort sikt:

Prosentvis flere nye arbeidsplasser enn Fredrikstadregionen, Hamarregionen og Drammen i 2020, 2021 og 2022

Tiden fram til 2020 vil bli benyttet til planlegging og oppstart av aktiviteter og prosjekter slik at Tønsberg er rigget til å kunne oppnå dette målet om 3 år.

Lang sikt:

Topp 3 vekst på Østlandet når det gjelder bedriftsetableringer utenfor Oslo i perioden 2023-2030

Strategi

Vi skal legge til rette for utvikling av lønnsomme bedrifter slik at regionen får et bredt tilbud av arbeidsplasser som minimum samsvarer det behovet befolkningsveksten krever

- Næringsutvikling forutsetter ideer, kompetanse, initiativ og kapital. Tiltak i denne planen skal direkte eller indirekte ha som mål å forene disse elementene.
- Tilrettelegge tilstrekkelige næringsarealer som ivaretar et bredt spekter av næringsvirksomheter. Dette skal fortrinnsvis gjøres etter A-B-C prinsippene hvor areal- og transportkrevende næringer etableres utenfor sentrumsområder hvor adkomsten til E18 er god. Dette etter de omforente prinsippene i RPBA . Tilsvarende skal vi søke etter å plassere arbeidsintensive virksomheter i tilknytning til sentrum og eksisterende og fremtidige kollektivknutepunkter.
- Bidra til utvikling av hele Oslo-regionen som et arbeidsmarked. Vi skal tilrettelegge for at vår region blir det mest attraktive stedet for å etablere høykompetanse-arbeidsplasser i aksene Drammen – Grenland. Dette vil igjen bety strategisk utnyttelse av arealer til store kontoretableringer nær nåværende og fremtidig jernbane, samt at vi må fortløpende vurdere behovene langs E18.
- Umiddelbart starte arbeidet med de arealmulighetene som åpner seg i nye Tønsberg kommune
- Offentlig åpenhet, likebehandling og forutsigbarhet skal bidra til at Re og Tønsberg blir et attraktivt sted å investere.
- God oversikt over arealer under 1000 kvm for å kunne veilede lokalisering for nyetablerte og bedrifter i endring
- Samarbeid med andre relevante kommuner om å definere regionen som en arbeidsregion. Dette fordi det er geografisk naturgitt, og fordi det på litt sikt vil styrke hele regionen gjennom å trygge og skape nye arbeidsplasser. Herav å aktivt synliggjøre tilgjengelige næringsområder for hele arbeidsregionen
- Bidra til å ivareta allerede eksisterende arbeidsplasser
- Legge til rette for kompetansebedrifter og arbeidsintensive næringer, samt handels- og servicenæring i Tønsberg sentrum og i lokalsentrene.
- Tilrettelegge og støtte virksomheter som ansetter ufaglært arbeidskraft
- Fortsatt fokus på gründerskap og vekst i nyetablerte og eksisterende bedrifter
- Tilrettelegge for gründervirksomhet basert på spin-off fra forskning, universitet og høyskoler. Der det er hensiktsmessig og mulig gjøre dette i samarbeid med sentrale bedrifter og institusjoner.
- Arbeide for flere arbeidsplasser innenfor næringsmiddelindustrien. Her får landbrukskontoret en særlig rolle i å støtte opp under innovasjon og utvikling av et robust land- og skogbruk med tilhørende foredlingsindustri og kompetansebedrifter.
- Tilrettelegge for samarbeid og utvikling mellom landbruket/næringsmiddelindustrien og Greve Biogass for å finne gode miljøløsninger, men ikke minst forberede næringen på internasjonal konkurranse. Dette skal også åpne for nye retninger innenfor næringen og derfor flere arbeidsplasser.
- I sterkere grad definere landbruket og foredlingsindustrien som en vekstnæring med det fokuset dette påkreves

- Ta utgangspunkt i den mangfoldige sikkerhetsetableringen som allerede eksisterer i regionen, både privat og offentlig og tilrettelegge for ekspansjon hos eksisterende samt små og større nye aktører
- Støtte etablering av samarbeidsfora innen næringsklynger
- Tett samarbeid med handels- og serveringsnæringen og deres foreninger slik at det blir mer attraktivt og lønnsomt å drive handel og servering i sentrum. Det fokuseres særlig på tiltak som utvider sesongen.
- Samarbeide med gårdeiere, handels- og servicenæringen om en fremtidsrettet og positiv byutvikling.
- Tett samarbeid med Pulserende Kystperle, Tønsberg Sentrum, Re Næringsforening og Tønsberg Næringsforening om en omforent strategisk næringsplan med mål og handlingsdel
- Aktiv deltagelse i interkommunale fora og føre en offensiv innsats mot eksisterende og potensielle Vestfoldbedrifter
- Alltid søke den miljømessige best løsningen der dette er mulig. Se dette opp mot klima-miljø og energiplanens handlingsdel

Handlingsplan

Tiltak	Status	Budsjett 2018
<p>Gründerhusets HI5 videreutvikles i samarbeid med Færder kommune til å bli en motor i Tønsbergregionens entreprenørielle økosystem. Dette er en del av KMDs byregionprogram.</p> <p>Dagens gründerhus vil bli evaluert høsten 2017 med målsetting om at en mer robust og målrettet modell blir presentert for politikere før budsjettet lukkes</p>	Ny driftsmodell vurderes	Kr 1,50 per innbygger. Interne ressurser
<p>Start i Vestfold eies av kommunene i Vestfold. Dette er en 1.linje tjeneste og lavterskel tilbud til alle som skal starte egen virksomhet. Tilbudet består først og fremst av veiledning, rådgiving og kursvirksomhet, og alle kommunene ivaretar tilbudet gjennom lokale koordinator. I tråd med satsingen (RPVI) er stillingsstørrelsen for daglig leder for hele Vestfold økt fra 50% til 100%. Det er tett samarbeid mellom alle koordinatorene i Vestfold.</p>	Videreføres	Kr 1,50 per innbygger Interne ressurser
<p>Ungt entreprenørskap (UE Vestfold) Et variert tilbud med flere program. Skoler og utdanningsinstitusjoner tar i bruk dette i undervisning/opplæring fra barneskole til</p>	Videreføres	Kr 1,50 per innbygger som belastes

Tiltak	Status	Budsjett 2018
<p>høgskole.</p> <p>Næringsutvikling er ansvarlig for å samarbeide med UE slik at Kommunen får mest mulig ut av medlemskapet.</p> <p>Vi er ressurs til skolene på alle nivåer og deltar som sparringspartner for elever og lærere. Er dommere på skolemesser og fylkesmessen, og døråpnere inn til næringslivet i vårt område.</p>		skole/utdanning
<p>Etablere en konkret møteplass hvor politikere, administrasjon og næringsliv møtes til konstruktiv og målrettet dialog. TNB har ikke fungert slik det var planlagt, og det vil bli gjort omfattende research i forkant av et nytt oppsett.</p> <p>Det er allerede enighet om at vi samkjører Re og Tønsberg i denne sammenhengen</p> <p>Det skal ikke fattes vedtak i dette møtet, men det er et klart mål om økt transparens og åpenhet gjennom gjensidig informasjon og gode diskusjoner</p>	2017-2018	
<p>Sammen med aktuelle politikere besøker administrasjonen bedrifter med regelmessige mellomrom. En tydelig agenda og målsetting er en forutsetning for disse møtene</p> <p>Her vil vi også gi åpning for andre til å bidra når dette er aktuelt. Dette kan f.eks. være NAV som har behov for å informere/diskutere endringer i sykefraværsregler</p>	2017-2021	
<p>Det skal etableres samarbeids- og møtearena for næringsmiddelbedrifter</p>	2018	
<p>Fortsette å utvikle Rygg industriområde i samme gate som nå. Gode samarbeidsløsninger med nåværende næringsmiddelindustri bør og skal kunne styrke deres posisjon i markedet.</p> <p>Det skal også arbeides for å tiltrekke seg bedrifter som matcher Greve Biogass sine produkter og som derfor kan ta del i innovasjonsprosessen på Rygg og på sikt få noen betydelige konkurransemessige fortrinn.</p> <p>Sørge for at dette unike miljøet blir kjent utover regionen og bidrar til økt omdømme som «miljøfyrtårn»</p>	2018 - 2021	
<p>Være initiativtager for at Vestfold-mat/kortreist mat både</p>	2018-2021	

Tiltak	Status	Budsjett 2018
<p>får distribuert informasjon og en sterkere eksponering .</p> <p>Her finnes det allerede mange gode møteplasser som f.eks. «Bonden marked». Hvordan kan disse forsterkes ytterligere og ikke minst hvordan kan vi hjelpe små og store produsenter/leverandører til å oppnå større bevissthet og konsum i lokalt nedslagsområde.</p>		
<p>Gjennom Pulserende Kystperle arbeide for ekspansjon og nyetableringer innenfor næringsområdet - Sikkerhet. Et mulighetsstudie vil bli gjennomført av fylkeskommunen høsten 2017 for å se på vekstpotensialet</p>	2018-2021	
<p>Tilrettelegge for etablering av datalagringscenter i samarbeid med Verdiskapningsinitiativet</p>	2017-	
<p>Samarbeid med grunneiere slik at avsatte næringsområder i kommuneplanen reguleres og gjøres kjent og attraktiv for nyetableringer</p>	Videreføres	
<p>Parallelt med at konkrete infrastrukturelle retninger faller på plass skal vi ha en åpen dialog med næringslivet og andre offentlige instanser om hva som er konkurransedyktige arealer for næringsetablerere selv om dette kan utfordre grunnprinsippene i A-B-C</p>	2017-2021	
<p>Samarbeide med næringsssjefer i øvrige relevante Vestfold-kommuner for å ha et «felles kart» over tilgjengelige næringsområder. Målet med dette er å styrke Vestfold som en arbeidsregion og fremstå som profesjonelle og effektive hos potensiell nye næringsetablerere utenfor fylket</p>	2018	
<p>Delta aktivt i HSN sitt forskningsprosjekt VIVANT som har til hensikt å styrke handels- og servicenæringen i sentrum</p>	Videreføres	
<p>Aktiv deltagelse på regionale samarbeidsarenaer som Nettverk for næringsutvikling i Vestfold, Osloregionen og Østlandssamarbeidet. Blant annet gjennom programmet Oslo Brand Partner</p>	Videreføres	Kr 2,- pr innbygger

BO – økt befolkningsvekst

Mål

Kort sikt:

Prosentvis større befolkningsvekst enn Fredrikstadregionen, Hamarregionen og Drammen i 2020, 2021 og 2022.

Også her vil tiden fram til 2020 bli benyttet til planlegging og oppstart av aktiviteter og prosjekter slik at Tønsberg er rigget til å kunne oppnå dette målet om 3 år.

Lang sikt:

Topp 3 vekst på Østlandet utenfor Osloregionen i perioden 2023 – 203

Strategi

Tønsberg skal være et attraktivt bosted og hvor det er lett for innflyttere å finne seg til rette

- Samarbeide tett med og være medspiller til andre avdelinger i kommunen. Skole, barnehage, sykehus, bydrift etc.
- Tiltrekke oss kompetent arbeidskraft gjennom spennende næringsetableringer og attraktiv bokvalitet
- Bidra til å utvikle et mangfoldig botilbud
- Synliggjøre og styrke Tønsbergs attraktivitet gjennom Pulserende Kystperle
- Bidra til god integrering av innflyttere fra utlandet
- Tett kontakt med Høgskolen i Sørøst - Norge og andre utdanningsinstitusjoner

Handlingsplan

Tiltak	Status	Budsjett 2018
Diverse tiltak vil løpende bli igangsatt mot potensielle innflyttere. Dette vil primært skje gjennom Pulserende Kystperle, men andre aktører vil også bli bedt om å delta i dette markedsføringsprogrammet. Bl.a. sentrale bedrifter, reiselivsarrangører, Visit Vestfold etc.	2018	
Tønsberg har et konkurransefortrinn ved å kunne tilby arbeid til 2 personer i familien. Dette skal i større grad	2018 - 2021	

Tiltak	Status	Budsjett 2018
synliggjøres		
Kommunisere arealplanen og en mulig privatboligutbygging i et større perspektiv. Dette må ses opp mot kommunens tilbud og andre kommuners tilbud, trender i næringslivet, den stadig «kortere avstanden» til Oslo etc. etc.	2018-2021	
Så tidlig som mulig i prosesser som berører mange menneskers plassering i kommunen, ta initiativ til tverrfaglige møter som analyserer behovet for endringer i planene rundt hygienefaktorer som skole og barnehage etc,	2018 - 2021	
Være modige med å definere en kjerneinnbygger som vil være viktig for demografien og utviklingen i Tønsberg i årene som kommer. Dette kan være en småbarnsfamilie(30-35 år) med høyere utdanning og sterkt ønske om å etablere seg og helst egen virksomhet i regionen. Vi vil spisse Tønsbergs mange fortrinn mot denne målgruppen?	2018-2021	
Vi vil fra et næringsperspektiv være med på alle løsninger som forkorter og forenkler reisetiden mellom vår by og f.eks. Oslo. Men vi prioriterer den målgruppen som både kan arbeide og bo framfor bare å bo.	2018 - 2021	
Styrke etablererveiledningen for personer med innvandrerbakgrunn	Videreføres	
Føre tett dialog med utbyggere i planleggingsfasen for å se på mulighetene til å utvikle økonomisk realistiske boenheter for bl.a. yngre personer	2018-2021	

BESØKE – flere besøkende gjennom året

Mål

Øke antall betalte/registrerte overnattingsdøgn og antall solgte billetter fra foregående år. Eksakt definisjon og 0-punkt defineres og innhentes av Pulserende Kystperle ved utgangen av 2017.

Strategi

Vi skal legge til rette for vekst i reiselivsnæringen

- I strategisk sammenheng definerer vi reiseliv og besøk på lik linje. Dvs at besøk og kjøp av opplevelser, produkter og tjenester er like verdifull for regionen enten det er lokale eller tilreisende som benytter seg av det.
- Tønsberg kommune vil at det skal være attraktivt å besøke Tønsberg og Tønsbergregionen. Kommunen skal bidra til økt besøk gjennom hele året og ønsker å være attraktiv for innbyggere i nærområdene så vel som for kurs/konferanse og ferie- og hytteturister.
- Støtte opp under Færder nasjonalpark som reiselivsprodukt, og arbeide for tilrettelegging av næring i nasjonalparkens randsone
- Bidra til produktutvikling av fellesgoder i reiselivsbransjen som f.eks. infrastruktur, strender, turløyper etc.
- Støtte større prosjekter som kan ha nasjonal tiltrekningskraft
- Synliggjøring av fellesgoder og ikke kommersielle besøksprodukter på digitale flater
- Bli bevisst målgrupper vi har svakere attraksjonsverdi hos, og vurderer tiltak for å nå disse
- Avtalen med Visit Vestfold evalueres høsten 2017 både for å se på kvaliteten i allerede igangsatte aktiviteter, men også for å vurdere nye.
- Pulserende Kystperle støttes av Tønsberg kommune i arbeidet med synliggjøring av Tønsberg og styrking av Tønsbergs omdømme også som reiselivsdestinasjon.
- Felles reiselivsstrategi for Tønsberg, Re og Færder utarbeides med tydelige målsettinger

Handlingsplan

Tiltak	Status	Budsjett 2018
Ny reiselivsstrategi for Tønsbergregionen(Tønsberg, Re og Færder) skal implementeres. Prosjektet ledes av reiselivsansvarlig i Færder kommune	2018	

Tiltak	Status	Budsjett 2018
Evaluere kontrakten med Visit Vestfold opp mot definerte behov	2017/2018	Kr 10,- pr innbygger
Sammen med Visit Vestfold , ledende reiselivsaktører og Pulserende Kystperle arbeide aktivt for å få større møter og seminarer til vårt distrikt som omhandler sikkerhet	2018-2021	
Sammen med Færder kommune og fylkeskommunen utvikle Færder nasjonalpark som turistdestinasjon. Dette er en del av KMD' byregionprogram	Videreføres	
Kommunen tar initiativet til et signifikant signalprosjekt for Tønsberg som skal øke besøk- og bruksattraktiviteten både for besøkende og egne innbyggere. Dette kan være et nytt svømmebasseng med alle flerbruksmulighetene et slikt prosjekt kan føre med seg	Prosjektet etableres i 2018	
Et betydelig familietilbud rettet mot alle de som kjører rett forbi Tønsberg på vei til noe annet. Eks. Vitensenter, bedre utnyttelse av Vikingtiden etc. etc. Workshops igangsettes høsten 2017	Prosjektet etableres i 2018	
Støtte aktiviteter som henvender seg til målgrupper(ungdom) som opplever at de har få tilbud i fritiden.	2018 - 2021	
Sammen med bl.a. fylkeskommunen og Visit Vestfold evaluere og sette action på merking og skilting i regionen, bl.a. vi bedre synlighet i sosiale medier. F.eks. er Ringshaugstranda ikke synlig i tripadvisor til tross for at det er en av 9 norske strender med kvalitetsstempelet «blått flagg» mm.	2018	
Starte et samarbeidsprosjekt med produsenter og aktuelle arrangører for å utvikle vår rike matproduksjon til å tiltrekke oss flere besøkende og mer oppmerksomhet. Dette kan være gårdsturisme, flere markeds plasser, lokal «skreddersøm» til hoteller og restauranter etc. etc.	2018	
Støtte bedrifter, interessegrupper og aktiviteter som bygger opp under den rike historien som finnes i både Re og Tønsberg.	2018 - 2021	

Omdømme

Internt omdømme:

19 % av befolkningen i Tønsbergregionen har økt stolthet av egen region.

Benchmark mot aktuelle regioner er: Drammen 54%, Fredrikstad 28% og Hamar 15%

PS! Endringen er mot undersøkelse som ble gjennomført av Opinion i 2006. Det forklarer bl.a. det gode tallet i Drammen. Heretter blir det sammenlignet endringer fra år til år i kommende periode.

Eksternt omdømme:

42 % synes Tønsbergregionen er en attraktiv region å flytte til.

Benchmark mot aktuelle regioner er: Drammen 25%, Fredrikstad 31% og Hamar 18%

20 % synes Tønsbergregionen er en attraktiv region å etablere seg i.

Benchmark mot aktuelle regioner er: Drammen 27%, Fredrikstad 20% og Hamar 20%

Det skal foretas omdømmeundersøkelser hvert år og det skal måles opp mot de samme regionene på de samme kriteriene.

Målet til Tønsberg blir å forberede sitt relative resultat fra år til år og styrke posisjonen mot de andre regionene.

Strategi

Vi skal alle arbeide for å sikre og styrke Tønsbergs omdømme fordi et positivt omdømme tar man for gitt, mens et dårlig er svært negativt for regionenes B-B-B

- Aktører i kommunen og næringslivet m.fl. skal snakke med hverandre og ikke om hverandre og utfordringene som vil oppstå er våre felles utfordringer. Alle aktørene skal arbeide for et generelt omdømmeløft for Tønsberg, både internt og eksternt
- Kommunen skal ta initiativ til en skarpere fordeling av oppgaver, tettere samarbeide og bedre planlagt kommunikasjon mot mediene mellom næringsaktørene i regionen
- Være mer bevisst på å synliggjøre de gode resultatene – i alle avdelinger
- Arbeide for å oppnå en mer smidig og hurtigere saksgang for de som henvender seg til kommunen
- Skape et arbeidsklima og et arbeidsrom hvor det «tåles» uenighet og avslag
- Aktivt arbeide gjennom Visit Vestfold og Pulserende Kystperle for å styrke Tønsbergs omdømme på et nasjonalt plan.

Handlingsplan

Tiltak	Status	Budsjett 2018
Samarbeide tett med Pulserende Kystperle om markedsføring av Tønsbergregionen. Bidra til en god arbeidsdeling mellom de ulike aktørene som fremmer regionen i et nasjonalt bilde for å optimalisere ressursbruk.. Dette er en del av KMDs byregionprogram	2018	1 mio i årlig driftsstøtte
Gjennom Pulserende Kystperle vil vi kjøpe research som måler omdømmet vårt	2018	
Et tettere samarbeid mellom nærings sjefen og kommunens kommunikasjonsavdeling for en strategisk og mer målbevisst styring av kommunikasjonen. Dette vil være en del av planen for å forbedre omdømmet til kommunen mot kommunens brukere.	2018	
Bidra til transparens i prosjekter og planer både internt og eksternt for både å stanse «umulige» prosjekter så tidlig som mulig, finne gode løsninger på vanskelige saker og ikke minst sørge for at kommunen for cred ved gode gjennomføringer	omgående	
Regelmessige møter mellom næringsavdelingen og andre relevante avdelinger på rådhuset mtp enhetlig og bevisst kommunikasjon mot næringsliv og media	omgående	
Arbeide for god parkering for handlende og bedre trafikk løsninger i Tønsberg sentrum. Her blir det ekstra viktig med god dialog og stor grad av åpenhet i årene som kommer hvor vi vet dette blir en utfordring	2018 - 2021	

NHOs kommunekåring – forbedre Tønsberg og Re sin plassering hvert år i 2017, 2018 og 2019

Mål

Bedre enn utgangspunktet i 2016 hvor Tønsberg er nr 22 og Re nr 113 i denne kåringen(*ref: vedlegg 7*)

Strategi/Handlingsplan

NHO vurderer kommunens attraktivitet på 5 parametere, næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi. Definisjoner og en mer utførlig forklaring i vedlegget.

En forbedring av 2016 resultatet er tatt med i kommunens strategiske plan fordi det vil gi oss et mer utfyllende bilde på om vi har riktig retning mot et bredere sammenligningsgrunnlag. Vil også være en viktig undersøkelse å støtte seg til når vi reviderer planen før 2019.

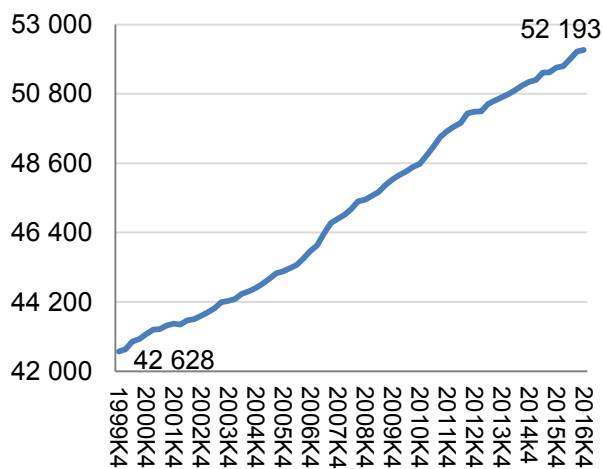
Vedlegg til næringsplanen

Utvikling antall innbyggere og arbeidsplasser i Re og Tønsberg

(kilde, Telemarksforskning 2016)

Folketallet

Antall innbyggere i Tønsberg/Re var 52 193 på slutten av fjerde kvartal i 2016. I begynnelsen av 2000 var folketallet 42 628. Folketallet i Tønsberg/Re har vokst ganske jevnt siden 2000.

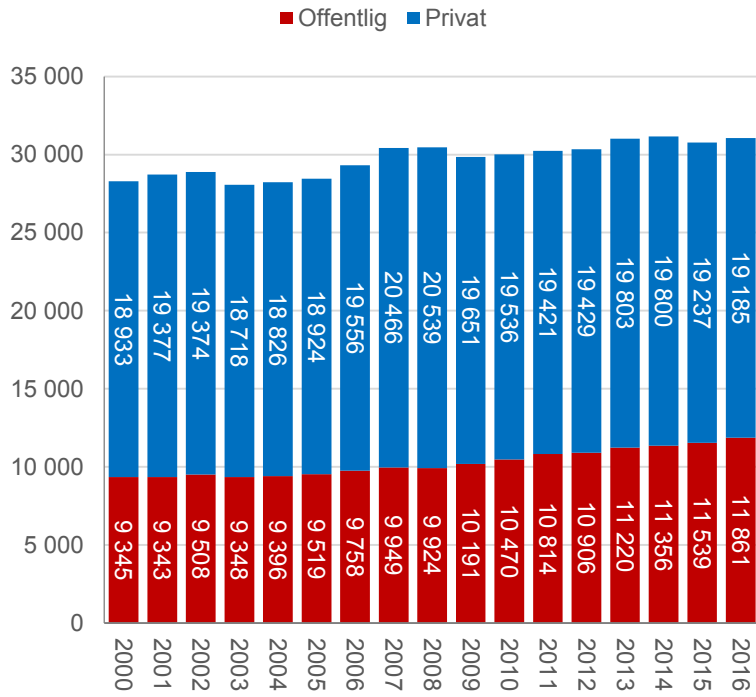
Arbeidsplasser

Med antall arbeidsplasser mener vi sysselsatte etter arbeidssted, altså antall personer som jobber i Tønsberg/Re uavhengig av om de bor der eller ikke.

Samlet antall arbeidsplasser i Tønsberg/Re er gått fra 28 278 i 2000 til 31 046 i 2016.

Både næringslivet og offentlig sektor har vært i vekst.

SSB har endret metoden for telling av arbeidsplasser i 2015. Tallene for 2015 kan derfor ikke sammenliknes direkte med tidligere år. Den nye metoden ga omtrent 60 000 færre arbeidsplasser på landsbasis enn den gamle metoden.

Næringsutvikling bransjevis i Re og Tønsberg

(kilde, Telemarksforskning 2016)

Vi skal analysere utviklingen i antall arbeidsplasser i næringslivet, for å forstå mer av årsakene til næringsutviklingen. Først ser vi på utviklingen av antall arbeidsplasser i ulike bransjer. Her bruker vi en bransjeinndeling som deler opp næringslivet i fire typer. Basisnæringer er de som produserer varer og tjenester til et større marked. Besøksnæringer er de som er avhengige av at kundene møter opp på stedet. Lokale næringer er de som stort sett bare har kommunens innbyggere som kunder. De regionale næringene består av de bransjene som ikke helt passer inn de tre andre kategoriene.

Tabell 1: Antall arbeidsplasser i ulike bransjer og sektorer i Tønsberg/Re.

Næring/sektor	Bransje	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Endring
Basis	Anna industri	719	507	496	473	462	461	465	471	-248
	Næringsmidler	1 435	1 300	1 331	1 293	1 286	1 315	1 338	1 218	-217
	Prosessindustri	626	373	314	313	296	290	292	292	-334
	Verkstedindustri	1 057	546	534	540	591	572	519	545	-512
	Fisk	7	6	6	7	6	5	7	6	-1
	Gruve	24	24	29	31	36	36	40	33	9
	Landbruk	588	473	382	393	351	329	325	346	-242
	Teknisk/vitenskap	374	569	566	666	744	745	841	741	367
	Tele og IKT	374	382	604	642	680	746	765	738	364
Besøk	Aktivitet	423	476	552	543	554	544	575	615	192
	Handel	3 391	3 646	3 421	3 525	3 360	3 563	3 437	3 230	-161
	Overnatting	180	272	238	204	214	235	237	264	84
	Servering	618	590	547	597	598	623	629	553	-65
Regionale	Agentur og Engros	1 405	1 448	1 290	1 306	1 317	1 312	1 362	1 277	-128
	Bygg og anlegg	1 733	2 065	2 289	2 235	2 208	2 263	2 318	2 315	582
	Diverse	1 308	1 367	1 575	1 472	1 570	1 573	1 532	1 651	343
	Finans, eiendom, utleie	943	1 024	963	919	866	913	874	850	-93
	Forr. tjenesteyting	952	1 220	1 849	1 757	1 830	1 791	1 839	1 938	986
	Transport	1 401	1 177	810	773	734	702	652	534	-867
	Utleie av arbeidskraft	503	422	521	501	508	539	508	436	-67
Offentlig	Lokal	871	1 037	1 219	1 231	1 218	1 246	1 245	1 184	313
	Kommune	3 857	3 824	4 321	4 600	4 503	4 503	4 529	4 637	780
	Stat	1 767	4 910	5 334	5 398	5 583	5 856	5 966	6 053	4 286
	Fylke	3 721	785	815	816	820	861	861	849	-2 872
Totalsum		28 278	28 443	30 006	30 235	30 335	31 023	31 156	30 776	2 498

De største bransjene i Tønsberg/Re er handel (3 230), bygg og anlegg (2 315), forretningstjenester (1 938) og diverse (1 651). Lokale næringer og kommunal virksomhet har til sammen 5 821 arbeidsplasser. Det er 6 902 personer i Tønsberg/Re som jobber for staten eller fylkeskommunen. De øvrige bransjene har mindre enn 1 500 arbeidsplasser.

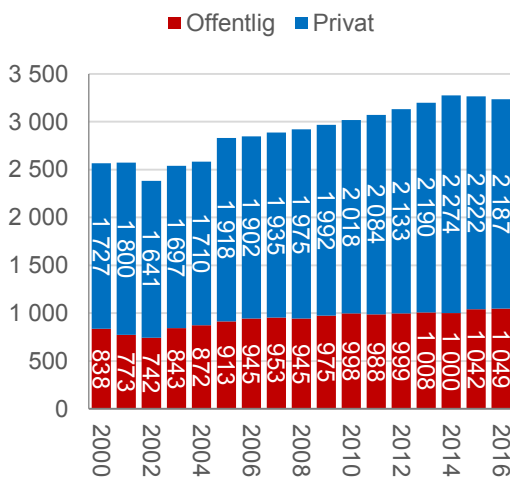
Alle industribransjene i Tønsberg/Re har hatt nedgang i antall arbeidsplasser mellom 2000 og 2015. I næringslivet er det forretningstjenester og bygg og anlegg som hadde vokst mest fra 2000 til 2015. Det har blitt henholdsvis 986 og 582 flere arbeidsplasser i disse bransjene. Ellers har tekniske og vitenskapelige tjenester, tele og IKT, diverse og aktiviteter hatt vekst med mer enn 100 arbeidsplasser. De andre bransjene har hatt svakere vekst eller nedgang. Transportbransjen, verksted-, prosess-, anna industri, landbruk og næringsmiddelbransjen har hatt størst nedgang med mer enn 200 arbeidsplasser hver.

Arbeidsplassutvikling i Re og Tønsberg

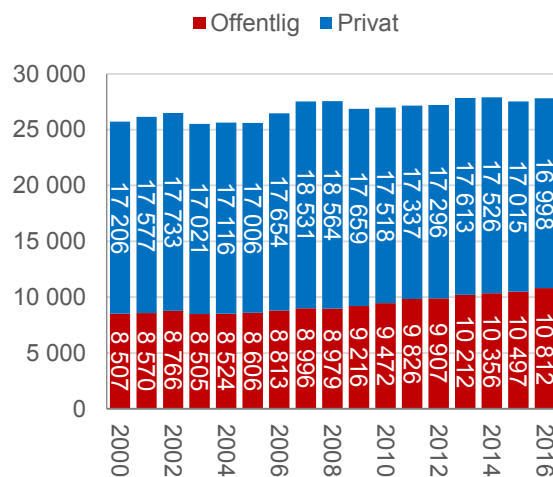
(kilde, Telemarksforskning 2016)

For at vi skal få til en bærekraftig vekststrategi for næringslivet i hele nye Tønsberg kommune er det svært viktig å være klar over styrker og svakheter, og ikke minst ulikhetene vi finner mellom dagens 2 kommuner.

Ser vi arbeidsplassvekst ser vi en betydelig økning i den private sektoren i Re i perioden 2000-2016, mens vi har en moderat økning i det offentlige. I Tønsberg er det motsatt hvor vi faktisk ser en liten tilbakegang i den private sektoren i samme periode.

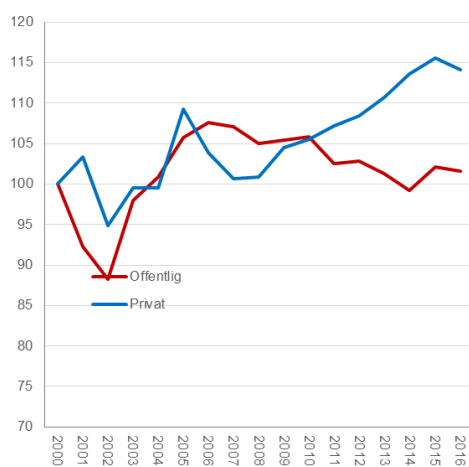

Antall arbeidsplasser i Re

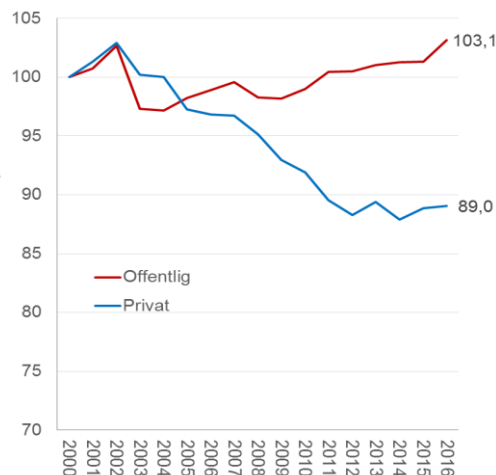

Antall arbeidsplasser i Tønsberg

Hvis vi ser hvordan dette har utviklet seg mot hele landet har Re en positiv indeks i begge sektorene, mens Tønsberg har en negativ utvikling for det private næringslivet. Dog har denne utviklingen flatet ut de siste årene.

Re

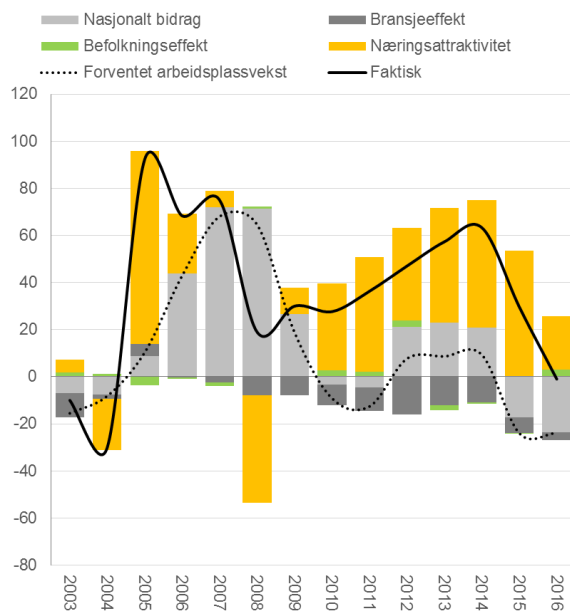
Tønsberg

Nærings- og bostedsattraktiviteten i Re og Tønsberg

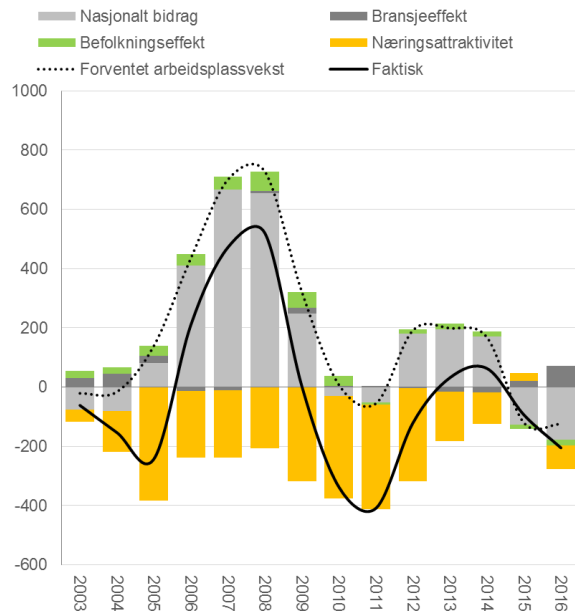
(kilde, Telemarksforskning 2016)

Næringsattraktivitet

Når vi ser på næringsattraktiviteten i de 2 kommunene finner vi også et differensiert bilde. Re har svært høy attraktivitet, dvs at det er skapt mange flere arbeidsplasser enn forventet siden 2009. I Tønsberg er gapet mellom forventet arbeidsplassvekst og faktisk litt negativ i den samme perioden. På figurene under ser vi hvordan de ulike parametere påvirker denne utviklingen.

Re

Tønsberg

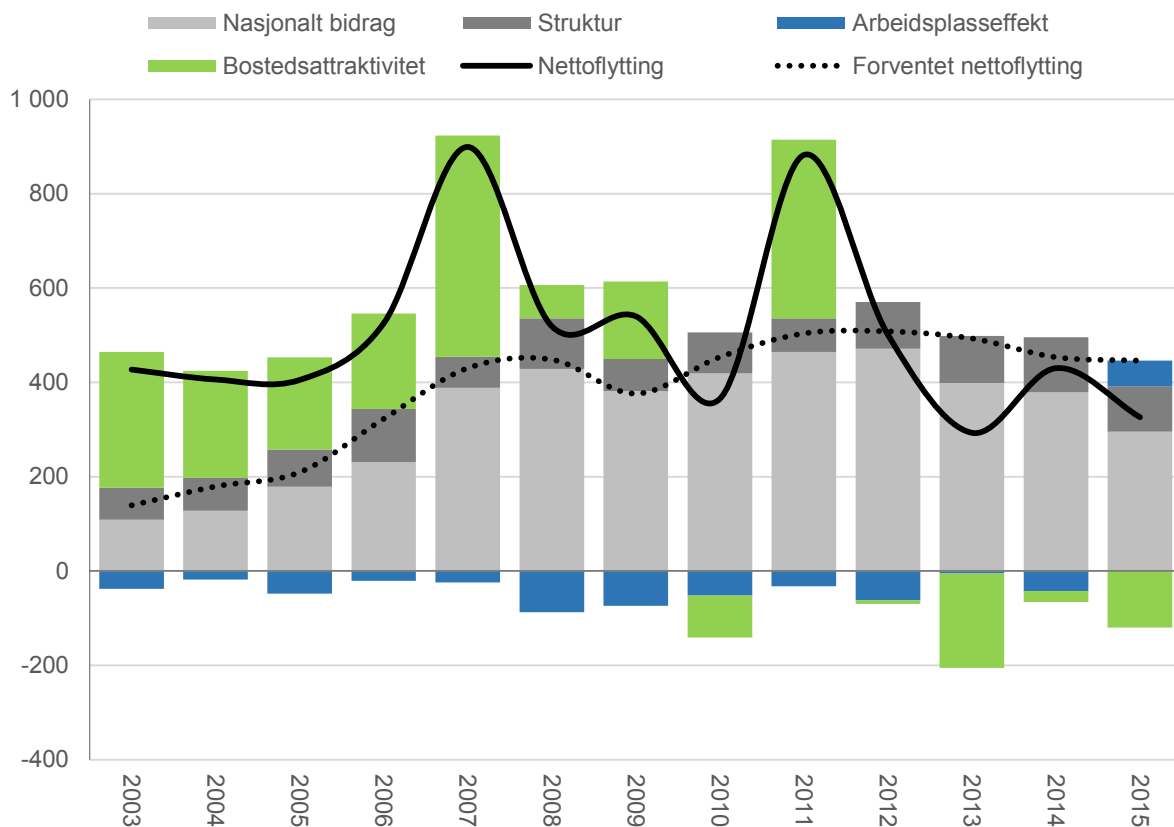
Bostedsattraktivitet

I figuren under ser vi hvordan arbeidsplassutviklingen og de strukturelle faktorene har påvirket nettoflyttingen til Tønsberg/Re. Den forventede nettoflyttingen er summen av disse to drivkreftene pluss innvandringen. Norges innvandring påvirker nettoflyttingen til alle steder. Utgangspunkt for analysen er at alle steder har innvandring lik landets. Avviket mellom den faktiske flyttingen (inkludert innvandring) og den forventede nettoflyttingen er indikatoren for bostedsattraktivitet. Denne bostedsattraktiviteten er vist med de grønne søylene i figuren.

Tønsberg/Re har fått et negativt bidrag fra arbeidsplassveksten i de fleste årene, men i 2015 ga forholdsvis høy relativ arbeidsplassvekst et positivt bidrag til nettoflyttingen til Tønsberg/Re.

De strukturelle faktorene har vært positive i alle årene.

Bostedsattraktiviteten til Tønsberg/Re var positiv fram til 2011. Det betyr at Tønsberg/Re har hatt unormalt gode flyttetall i de fleste årene. Fra 2000 til 2011 fikk Tønsberg/Re 1 906 ekstra innbyggere på grunn av høy bostedsattraktivitet. Deretter har Tønsberg/Re hatt en noe svakere bostedsattraktivitet tilsvarende en tap på 350 innbyggere.

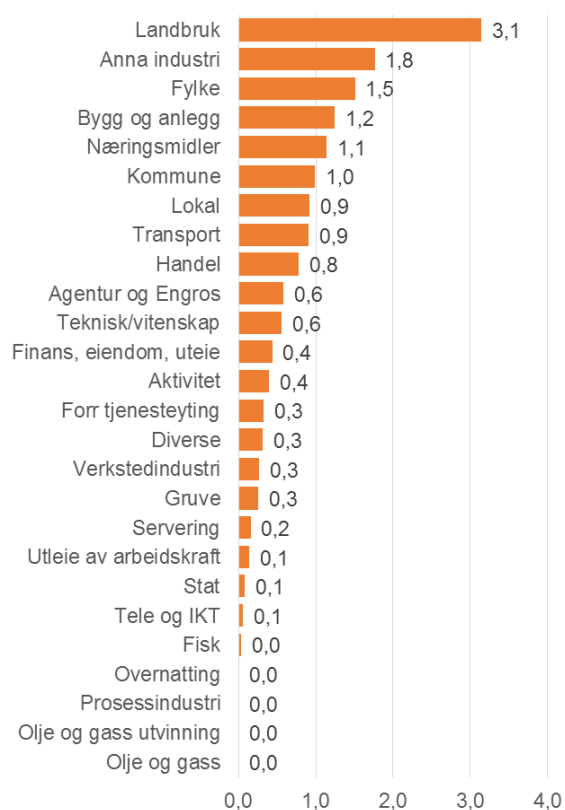

Lokaliseringskvotientene for næringene i Re og Tønsberg

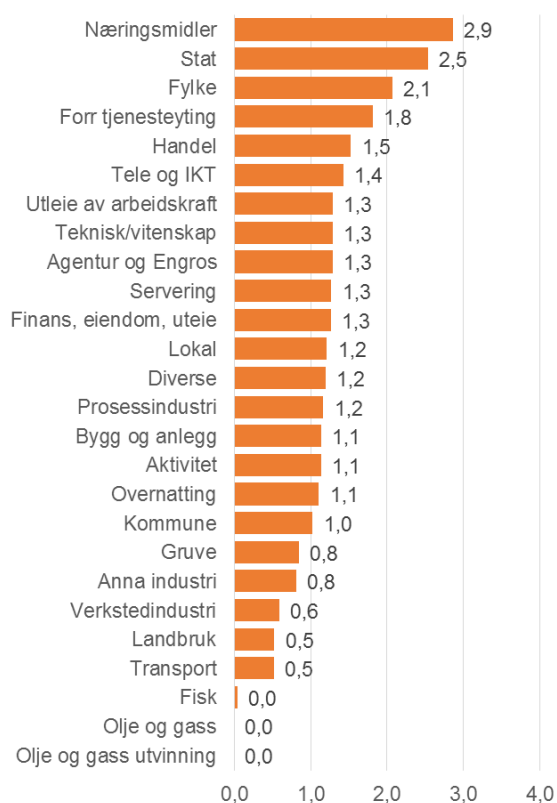
(kilde, Telemarksforskning 2016)

Det siste området vi skal nevne i denne omgangen hvor det er vesentlige forskjeller på de 2 kommunene er sammensetningen og lokaliseringskvotientene for næringene.

Lokaliseringskvotient definerer hvor mye det er av en bransje ved å dele andelen som denne bransjen utgjør av samlet sysselsetting i et område med andelen som bransjen utgjør på landsbasis. Dvs, skårer bransjen mer enn 1 er den relativt stor her sammenligne med andre kommuner. Ikke overraskende er landbruk svært stor i Re og stat/fylke store i Tønsberg. Samlet er næringsmidler betydelig. I annen industri som er store i Re finner vi bl.a. gjenvinning og produksjon av kjøkken.

Lokaliseringskvotient i Re

Lokaliseringskvotient i Tønsberg

Fra NHOs kommuneåring i 2016(Nærings-NM)

(kilde, NHO 2016)

Tønsberg:

Fordeling av arbeidsplasser i Tønsberg

Jord/skogbruk/fiske	0,6 %
Industri og olje	8,0 %
Byggevirksomhet	7,0 %
Varehandel	14,6 %
Overnatting og servering	3,2 %
Offentlig administrasjon	10,0 %
Undervisning	5,6 %
Helse-sosial	26,6 %
Tjenester	24,4 %
SUM	100,0 %

Kilde: SSB, 4. kvartal 2015

Samlet rangering: Nr 1 i Vestfold og nr 22 i Norge

Rangering på de ulike målekriteriene:

Total:	22
Næringsliv:	56
Arbeidsmarked:	27
Demografi:	86
Kompetanse:	33
Kommune økonomi:	45

RE

Fordeling av arbeidsplasser i Re

Jord/skogbruk/fiske	7,0 %
Industri og olje	8,3 %
Byggevirksomhet	14,3 %
Varehandel	15,2 %
Overnatting og servering	0,5 %
Offentlig administrasjon	3,4 %
Undervisning	10,4 %
Helse-sosial	21,4 %
Tjenester	19,5 %
SUM	100,0 %

Kilde: SSB, 4. kvartal 2015

Samlet rangering: Nr 7 i Vestfold og nr 113 i Norge

Rangering på de ulike målekriteriene:

Total:	113
Næringsliv:	127
Arbeidsmarked:	114
Demografi:	89
Kompetanse:	301
Kommune økonomi:	114

NHOs utgangspunkt for rangeringen og hva vi vurderer å vektlegge i våre planer framover:

Næringsliv: Vekstkraften i privat næringsliv reflekteres av indikatorer for næringslivsvariasjon, nyetableringer, sysselsetting og privat kjøpekraft som positiv drivkraft for næringslivet. Indikatoren for næringslivsvariasjon er ny av året, og reflekterer at kommuner og regioner med ensidig næringsliv er sårbare for enkelt næringsers markeds- eller konjunkturførlop og bedriftenes konkurranse-evne.

Arbeidsmarked: Høy deltakelse i arbeidslivet er en viktig drivkraft for vekst og verdiskaping. Når en stor andel av den yrkesaktive befolkningen mottar permanente stønader som uføretrygd, vil dette indikere lav ressursutnyttelse. Høy grad av utveksling av arbeidskraft på tvers av kommunegrensar indikerer fleksible arbeidsmarkeder.

Demografi: Kommuner med befolkningsvekst vil være bedre skodd for fremtiden enn kommuner med fraflytting og en stor andel eldre. Dagens befolknings-sammensetning og flyttemønster er med på å legge grunnlaget for fremtidens aldersfordeling.

Kompetanse: Kompetanse, både i form av faglærte og høyere utdanning, er en viktig faktor for kvaliteten i det kommunale tjenestetilbudet og for næringslivets konkurranseevne.

Kommuneøkonomi: Lave kommunale administrasjonsutgifter, høye inntekter i forhold til utgifter og høyt nivå på arbeidskapital er indikasjoner på effektiv drift og god økonomistyring. Kjøp av private tjenester kan bidra til å styrke privat næringsutvikling, mens kommunal eiendomsskatt på næringsseiendom kan virke negativt på næringslivets konkurranseevne.

Tilbakemelding fra næringslivet i Re og Tønsberg kommune

(kilde, intern spørreundersøkelse juni 2017)

I juni 2017 gjennomførte Tønsberg Næringsforening, Re Næringsforening og Tønsberg sentrum en spørreundersøkelse blant medlemmene sine. Av 750 medlemmer responderte 397, dvs en svarprosent på over 50% som er tilfredsstillende.

Hensikten med spørreundersøkelsen var å få fram tendensene i regionen næringsliv for igjen å kunne underbygge disse i strategisk næringsplan.

Noen sentrale funn i undersøkelsen:

- På spørsmål om vekstambisjoner svarte 83% av medlemmene at de forventet vekst og var organisert til å kunne gjennomføre dette, mao stor grad av optimisme
- Når det gjaldt hva slags kompetanse som ville være viktig de neste 5 årene svarte medlemmene slik:
 - 70% faglig kompetanse
 - 66% personlige ferdigheter
 - 47% realkompetanse
 - 46% nettverk
 - 40% holdninger/nettverk
- Vi spurte også om hvilke forutsetninger som måtte være tilstede for at bedriften skal ha forutsetninger for god drift. Noen gjengangere her er:
 - Infrastruktur
 - Parkering/må få bruke egen bil
 - Nye næringsarealer
 - Kundegrnslag(sentrum)
 - Godt samarbeid med kommunens administrasjon og politikere
- På spørsmålet om hvordan det best kunne arbeides med næringsutvikling i Nye Tønsberg kommune:
 - Igjen svarer mange at infrastrukturen må på plass(fastlandsforbindelsen/intercity løsninger etc.)
 - Samarbeid og dialog med kommunen
 - Forutsigbarhet
 - Kommunen må forstå og prioritere næringslivet
 - Være ambisjonskommune

Viktige utviklingstrekk i Re og Tønsberg

Re

Sysselsetting – befolkning

Av kommunens vel 5000 innbyggere i yrkesaktiv alder er det omlag 1900 som jobber innenfor kommunens grenser (38 %). Størst utpendling skjer til Tønsberg (ca 22 %). Kommunens egendekning i arbeidsplasser er ca. 66 %. Egendekningen har økt noe i de senere årene.

Kommunen har store arealer og flere aktuelle næringsområder bl.a.; Linnestad, Revetal, Hauan, Bentsrud.

Kommunen har hatt en jevn befolkningsvekst. De siste fire årene har veksten vært like under målsettingen på 1,5 % vekst pr. år. Re har en ung befolkning sammenlignet med fylket og landet.

I RPBA er det tegnet en langsiktig utbyggingsgrense rundt Revetal, noe som innebærer at 70 % av befolkningsveksten i de kommende årene skal skje i Revetalområdet.

Kommunestyret har i arbeidet med regionale planer pekt på mulighetene for utvikling i Undrumsdal, langs og i nærheten av E-18, og ønsker at det tegnes en langsiktig utbyggingsgrense her i forbindelse med revideringen av RPBA.

Kompetanse

Behov for et bedre samarbeid mellom skole, næringsliv og det offentlige. Det er et mål ikke å utdanne til arbeidsledighet, men tvert imot sikre at unge mennesker velger en utdanningsvei som både sikrer dem adgang til arbeidslivet, og som gir næringsliv og offentlig sektor den kompetansen de etterspør.

Utdanningsnivået i Re ligger lavere enn gjennomsnittet i Vestfold og i landet. I Re har 21,1 % høyere utdanning (tre år eller lenger), mens tilsvarende tall for Vestfold og landet er h.h.v. 26,1 % og 29,1 %.

Kommunen har et tett samarbeid med Re videregående skole.

Næringsoffensiv

Re vil være en del av et stort regionalt arbeidsmarked, som forutsetter en betydelig grad av pendling, men det er også behov for at det også skapes nye lokale arbeidsplasser og at kommunen selv både kan og skal spille en aktiv rolle for at det kan skje. Et næringsoffensivt utgangspunkt forplikter kommunene utover å behandle søknader og ta imot henvendelser. «Næringsoffensiv» innebærer en aktiv tilretteleggerrolle, der nye næringsarealer,

velfungerende infrastruktur og møteplasser for en god dialog med næringslivet er noen stikkord.

Revetal

Revetal har hatt en rivende utvikling de siste 30 år, og er nå et aktivt og levende sentrum i Re. Revetal omkranses av flere gamle boligfelt samt det nye Skjeggestadåsen boligfelt som totalt kan inneholde nærmere 800-900 boenheter når det er ferdig utbygd.

Senteret har et stort og voksende tilbud av handels- og tjenestebedrifter, og en rekke offentlige institusjoner er lokalisert her. Revetal har status som områdesenter i fylkeskommunens kjøpesenterplan, noe som bør vurderes når denne en gang skal revideres. Kanskje er det riktigere å gi Revetal status som «regionsenter», ettersom det med årene har etablert seg som et viktig handels- og servicesenter også for innbyggere i nabokommunene. På Revetal er det lagt til rette for bilbasert handel og besøk, de lokale bussrutene møtes her.

Når utbyggingsplanene i områdeplanen for Revetal blir realisert, vil en økende del av de besøkende kunne gå og sykle til de ulike tilbudene. Det er nylig besluttet å flytte biblioteket til Revetal noe som vil styrke Revetal ytterligere som en sentral møteplass.

Reiseliv:

Re er ikke en utpreget reiselivskommune, men har i likhet med Tønsberg stolte middelaldertradisjoner. Snorre Sturlasson avslutter sine kongesagaer med slagene på Re. I 2010 ble det første slaget på Re i 1163 lokalisert, det er Nordens eldste påviste slagsted. Re middelalderdager arrangeres hvert år i februar (slik det sto i virkeligheten) og sammen med Tønsberg ligger det store muligheter for å utvikle vikingetiden og middelalderen i et reiselivsperspektiv.

Det arrangeres også mange små musikkfestivaler

Re er en sterk landbrukskommune. Det er utviklingsmuligheter knyttet til kortreist kvalitetsmat, kulturlandskap, og fritidsopplevelser.

Tønsberg

Begrenset sysselsettingsvekst

Det er dobbelt så mange som pendler inn til Tønsberg, som ut av kommunen. Arbeidsplassdekningen i Tønsberg er på 132 %. Det er allikevel grunn til bekymring, da økningen i antall arbeidsplasser ikke holder tritt med befolkningsveksten. Siden 2004 har arbeidsplassdekningen blitt redusert fra 145 til 132%, og i samme periode har netto utpendling økt med 35%.

Det er flere faktorer som kan ha bidratt til at arbeidsplassdekningen har blitt svakere de siste årene:

- Det har vært en omforent politikk i Vestfold at etablering eller relokalisering av transport- og arealkrevende virksomheter skal skje på de regionale næringsområdene, dvs. utenfor Tønsberg kommune
- Tønsberg har hatt få ledige næringsarealer å tilby. Næringslivet i Vestfold har brukt lenger tid en resten av landet for å "komme på beina" etter finanskrisen. En av årsakene til dette kan være at vi har en stor andel eksportrettede bedrifter, men også at næringslivet i regionen har vært preget av stor omstilling på 2000-tallet.

Klynger og verdiskaping

Verdiskapingen og lønnsinntekten i Vestfold per ansatt er under landsgjennomsnittet, det gjelder også for Tønsberg, selv om den er den høyeste i Vestfold.

Vi ser en tydelig todeling i den norske økonomien mellom olje- og gassnæringen og deres leverandører på den ene siden og alle andre næringer på den andre. Vestfold ligger geografisk godt plassert for å tiltrekke seg flere bedrifter innen petroleumsnæringen. Allikevel har vi ikke greid å tiltrekke oss like stor andel av disse bedriftene som regionen rundt oss.

Forskning viser at bedrifter som er en del av en bedriftsklynge har høyere verdiskaping enn andre bedrifter. Tilrettelegging for klynger er både et regionalt og lokalt ansvar. Vi ser at det er gryende teknologiklynger i regionen flere bransjer i vår region.

Sentrum

Handlemønsteret er i endring. En større andel av handelen foregår gjennom nettbutikker, samtidig som det etableres større handelskonsepter utenfor sentrumsområdene. I tillegg preges deler av sentrum av mye gjennomgangstrafikk, noe som skaper barrierer og bidrar til å svekke sentrums attraktivitet og skaper utfordring for varetransport og arbeidsreisende.

Kompetanseutfordringen

Kompetansenæringens hovedutfordringer er rekruttering av nok kvalifisert arbeidskraft. Tønsberg har en stor andel høyt utdannede innbyggere, men mange av disse pendler ut av kommunen til kompetansebedrifter i Buskerud, Akershus og Oslo.

Matkommunen

Vestfold og Tønsberg er langt fremme når det gjelder produksjon og foredling av mat, og blir ofte kalt "Norges grønnsaksfat". Det er et stort uutnyttet potensial når det gjelder å synliggjøre og utnytte denne ressursen og samtidig ivareta næringsgrunnlaget for matprodusentene og næringsmiddelindustrien i et globalt perspektiv, men også i et nasjonalt beredskapsperspektiv.

Reiseliv

Tønsberg er Norges eldste by med en stolt middelalder- og vikinghistorie, med et mangfold av kunst- og kulturtilbud, festivaler, kurs og konferanser. Tønsberg har et vakkert kulturlandskap og er inngangsporten til Færder nasjonalpark som har en unik skjærgård. Undersøkelser viser at Vestfold har en liten andel utenlandske besøkende, og mange turister har kun Vestfold som transittfylke.

Andre muligheter:

- Tønsberg har høy bostedsattraktivitet
- Vi har gjennomgående høy standard på fysisk infrastruktur
- Vi har et internasjonalt rettet næringsliv og høy eksportandel
- Næringslivet har tilgang på et bredt spekter av regionale og offentlige virkemidler
- Teknologisk utvikling og automatisering i industrien kan gi muligheter for lønnsom produksjon i Norge
- Nye Tønsberg med næringsarealene fra begge kommunene skal gi en langt mer offensiv satsing i konkurransen om nye arbeidsplasser
- Tønsberg og Vestfold har en svært godt utgangspunkt til å tiltrekke seg flere virksomheter innen det store og vide området sikkerhet. Dette er en raskt voksende internasjonalt og nasjonalt segment innenfor svært mye av det vi daglig omgir oss med. Årsaken til at vår region har et så godt utgangspunkt er den sentrale beliggenheten på Østlandet i kombinasjon med tunge faglige miljøer som allerede eksisterer innenfor feltet.
- Store infrastrukturprosjekter vil gjøre oss mer konkurransedyktige

Andre utfordringer:

- Bedriftene må forholde seg til stadig strengere nasjonale og internasjonale miljøkrav
- Teknologisk utvikling og automatisering setter krav til større omstillingsevne i industrien
- Usikkerheten rundt fremdriften i større infrastrukturprosjekter gjør planlegging og utvikling utfordrende.
- Tønsberg har flere tradisjonsrike industribedrifter. Vi vet at flere av disse bedriftene har utfordringer på grunn av høye kostnader og økt konkurranse fra bedrifter i lavkostland

Politisk plattform for Næringsutvikling i Re og Tønsberg

Kommunen skal føre en arealpolitikk som medfører vern av dyrket og dyrkbar mark. Strategisk næringsplan skal være det overordnede verktøyet for kommunens arbeid med næringsutvikling.

Lokale offentlige arbeidsplasser skal opprettholdes i dagens kommunesentra. Det innebærer at antall arbeidsplasser i kommunehuset på Revetal og rådhuset i Tønsberg skal søkes opprettholdt.

Det skal sikres helhetlig utvikling i hele den sammenslåtte kommunen ut fra en erkjennelse av at by avhenger av omland og vise versa. Tønsberg by, Revetal og eksisterende lokalsentra skal styrkes ved å tilrettelegge for bosetting og næringsutvikling. Dette medfører også større markedsgrunnlag, og gir større muligheter for å nå målet om et bedre busstilbud i hele den nye kommunen.

Det skal tenkes helhetlig samfunns- og arealutvikling som ivaretar et felles bo- og arbeidsmarked. Utviklingen skal verken skje på byens eller omlandets premisser, men derimot skal helheten styrkes. Den nye kommunen har stor attraktivitet som skal videreutvikles og den regionale konkurransekraften skal styrkes.

Det skal sikres gode nærmiljøer som ivaretar både livskvalitet, miljø og klima i den framtidige bolig- og næringsutviklingen.

Veksten i antall arbeidsplasser skal som minimum tilsvare befolkningsveksten. Nye Tønsberg skal ha attraktive næringsarealer tilgjengelig nær E18, men også i bysentrum og ikke minst i og rundt eksisterende lokalsentra. Områdene fra Haugan gjennom Undrumsdal og ned til Barkåker og fra Ås langs Bispeveien opp mot Revetal gir store muligheter for både bolig og næringsutvikling i framtida.

Nye Tønsberg skal tilrettelegge for infrastruktur tilpasset næringslivets behov.

Aktivt samarbeid mellom kommunen og næringslivet for økt verdiskaping og nye arbeidsplasser. Tilbudet om veiledning og rådgivning til nyetablerte og gründere skal videreutvikles i samarbeid med fylkeskommunen og øvrige kommuner i Vestfold.

Nye Tønsberg skal være en spydspisskommune i bærekraftig matproduksjon hvor det legges til rette for lokalt produsert mat.

Nye Tønsberg skal sikre en robust, fleksibel og forutsigbar kommunal forvaltning.

Det skal arbeides for å bedre mobil- og internettdekningen i hele kommunen.